

Sai

Pôvod tejto zbrane je dodnes zahalený tajomstvom. Spolu s Bo je jednou z najstarších zbraní Ryu Kyu Kobudo a systém Sai Jutsu je rozvinutý len o kúsok menej ako Bo Jutsu. Avšak ako sa táto zbraň dostala na Okinawu?

Je rozšírená predstava, že Sai bola pôvodne nástrojom roľníkov, ktorí ju používali buď ako kolík na sadenie ryže, alebo ako jednoduché vidly, prípadne na česanie ovocia zo stromov. Ale súostrovie RyuKyu má prevažne bažinatú pôdu a preto tieto ostrovy nemajú prirodzené ložisko kovov a dovoz železa z iných krajín bol veľmi nákladný. Takže táto teória je neopodstatnená. Napriek tomu je umenie s kovovým trojzubcom rozšírené a Sai Jutsu patrí k vrcholným umeniam Kobudo.

Je pravdepodobné, že Sai na Okinawu priviezli námorníci z Javy a Sumatry, pretože Okinawa bola križovatkou obchodných ciest. Ďalšou z teórií je, že Sai je odvodená od rituálnej zbrane hinduistického boha Indra a na Ryu-kyu ostrovy ich doniesli čínski budhistickí mnísi. Hovorí sa, že ju používali v sebaobrane, pretože nebola ostrá a buddhistické predpisy zakazovali nosiť pri sebe ostré zbrane.

Nech už je jej pôvod akýkoľvek, ostáva skutočnosťou že táto na pohľad pôvabná zbraň sa stáva v rukách skúseného bojovníka smrteľným nástrojom účinným aj proti obávanému samurajskému meču bojovníkov klanu Satsuma.

Pri väčšine zbraní Kobudo platí utkvelá predstava, že to boli pôvodne nástroje dennej potreby, ktoré si roľníci pretvorili na zbrane. Avšak niektoré dnes používané zbrane RyuKyu Kobudo boli vyvinuté ako zbrane a používali sa ako zbrane. Skvelým príkladom je aj Sai. Používala a rozvíjala ju hlavne hradná stráž a policajní dôstojníci, čiže opäť trieda Chikudun Pechin. Logickosť tohto tvrdenia je zrejmá na prvý pohľad. Kto z vás už niekedy držal Sai, toho na prvý krát prekvapila jej váha. Váži niečo okolo kila a pol. Opäť nesmieme zabudnúť, že farmári žili vo feudálnom zriadení a tým pádom pracovali

na svojom poli, alebo na poli svojho pána niečo okolo 8 – 10 hodín denne. Mne osobne pripadá nepravdepodobné, že by po práci prišiel nevoľník domov, chytil by takú ťažkú zbraň a išiel ďalej rozvíjať svoje bojové zručnosti. Vychádzam pritom z faktu, že Sai je po Bo najstaršou zbraňou RyuKyu Kobudo s najprepracovanejším systémom výučby.

Táto zbraň je v rôznych modifikáciách známa po celej Ázii - od Indie, cez Indonéziu a Čínu, až po Japonsko. Na japonských ostrovoch je však známejšia podobná zbraň - Jitte. Obidve zbrane pracujú na spoločnom princípe. Hlavný hrot súperovu zbraň blokuje a bočné ramená slúžia na zachytávanie a odkláňanie. Nie je jasné, či majú spoločný pôvod, alebo sa jedná len o vývin zbrane na základe podobných potrieb a požiadaviek

Sai pripomína kovový trojzubec s kratšími bočnými hrotmi, pričom hlavný hrot je cylindrického, alebo osemuholníkového tvaru a špička centrálného hrotu býva obvykle zaguľatená. Poznáme viacej tvarov Sai (Manjisai, Nuntesai,..). Hlavné rozdiely medzi nimi sú v usporiadaní bočných hrotov voči hlavnému hrotu. Modifikácie vznikali z rôznych potrieb. Hrot smerujúci dole sa používal na pridržanie zbrane pri zemi, hrot smerujúci hore zachytával zbraň letiacu zhora. Známa a exotická zbraňou je aj Sai upevnená na konci palice Bo (Nuntebo), ktorú pravdepodobne využívali bojovníci pri jazde na koni, prípadne polícia pri jazde na koňoch.. Je pravdepodobné, že pôvodne boli hroty na Sai ostré a až v neskoršej dobe sa hroty zaguľatili kvôli bezpečnosti cvičenca.

Základy techník so Sai priniesol na Okinawu známy majster Yara z ostrova Chatan okolo roku 1782. Študoval bojové umenia v Číne, v provincií Fukien a tam si osvojil umenie Hsing-I a prácu s palicou a motýlmi nožmi. Po návrate na Okinawu kodifikoval techniky motýľích nožov (tradičná zbraň južných čínskych štýlov, známa v dnešnej dobe napr. vo Wing Tsun) tak, aby sa dali použiť so Sai. Upravil ťažisko zbrane a umožnil jej rýchle zatváranie a otváranie (formy Honte a Gyakute), ktoré slúžia na oklamanie protivníka.

Ako spomienka na tohto veľkého majstra nám ostali formy: Chatan Yara no Sai a Chatan Yara no Kon (tieto formy sú zaujímavé tým, že hoci sú to kata Kobudo, používajú sa tam techniky prázdnej ruky).

V niektorých kata sa však cvičí aj s troma Sai, pričom sú v nich obsiahnuté vrhacie techniky (Shuriken Waza). Tieto kata sa učia hlavne v línii Matayoshi Ryu a ďalšou. Ďalšou a hádam najznámejšou školou v ktorej sa vyučuje Sai Jutsu je Yamanni Ryu.

Ako sme už spomenuli, Sai bola spolu s Bo najstaršou systematicky rozvíjanou zbraňou v RyuKyu Kobudo. Aj preto s ňou existuje relatívne veľa historicky dochovaných Kata. Aj tu sa názvy dávali podľa mena autora Kata. Okrem už spomínaných Kata od majstra Chatana tu máme napr. Aragaki no Sai, Kishaba no Sai, Kushanku no Sai, Tsuken Shitahaku no Sai, Matsuhigo no Sai, Hamahiga no Sai a mnohé ďalšie.

Vďaka svojmu tvaru a anatómií je Sai veľmi rôznorodou a vďačnou zbraňou. Čo by mohlo začiatočníka odradiť je jej váha, pretože je to celokovová zbraň. Pretrénovanie s touto zbraňou môže viesť k zápalu šliach, ktoré sa musí potom liečiť dlhodobo. Aj preto sa v našom klube Kobudo Kai dovoľuje cvičiť so Sai až od 18 rokov.

Systém Kobudo Kwai zahŕňa na nižších technických stupňoch rýchle otváranie a zatváranie zbrane (zmeny z Honte do Gyakute Mochi), techniky seku s otvorením Sai (Uchi),

rýchle, švihové a prierazné techniky (Kaeshi) a blokovanie kovovým telom (Uke). Neskôr sa prechádza k Morote technikám, čiže obidve zbrane sa využívajú naraz. Jedna blokuje, druhá okamžite vykonáva protiútok. Neskôr sa prichádza k zaháňacím technikám (Kaiten), ktoré majú za úlohu súpera zastrašiť a vytvoriť okolo nás priestor na vykonávanie techník. Kaiten techniky si už vyžadujú vysokú zručnosť a značnú silu v predlaktiach a prstoch.

Kvôli lepšiemu a pohodlnejšiemu úchopu a kvôli zabráneniu kĺzaniu zbrane v spotenej ruka sa rúčka na Sai (Tsuka) obtáča rôznymi vláknami. Kedysi sa používali vlákna z bambusu, dnes sa používa koža, koženka, oplet, dokonca aj koža z raje.

V zápase sa v systéme Kobudo Kwai VIP začína najprv s tvrdým zápasom. U Sai je výhoda jej váha a materiál. Už len to dáva tvrdým technikám drvivosť pri dopade a úder dokáže aj nechtiac spôsobiť vážne zranenia, opuchy, prípadne zlomeniny. Preto treba byť pri zápase obzvlášť opatrný. Hlavné pri útokoch na hlavu, zápästia, alebo krk.

V tvrdom zápase sa okrem sekov na hlavu, prsty, ruky, prípadne celé telo, využívajú aj bodnutia. Tie sa môžu vykonávať jednak hlavným hrotom (Monouchi), tam techniky vedieme na oči, krk, na strednú líniu tela, alebo bočnými hrotmi (Yoku). Pri nich sa techniky vedú na spodné rebrá, ľadviny, vnútorná strana stehien, lakeť, podpazušie, prípadne na šľachy na zadnej strane ohybu kolena. Ako prekvapivá technika sa môže využívať aj úder koncom rúčky (Tsukagashira). Je prekvapivé, ak súper po zablokovaní zbrane udrieme koncom priamo doprostred čela.

Na ďalších stupňoch prichádzajú hody, ktoré sú so Sai zvlášť nebezpečné. Táto zbraň je totiž schopná zachytiť zápästie útočníka medzi hlavný hrot (Monouchi) a bočný hrot (Yoku) a pri páde tak protivníkovi vykĺbiť, prípadne zlomiť zápästie. Vďaka tomu ma však táto zbraň výhodu pri imobilizačných technikách a transportoch protivníka. Tieto techniky využívali okinawské policajné jednotky. Vďaka zachyteniu ruky sú nadmieru účinné aj páky.

Tajnou technikou pri zápase boli vrhacie techniky (Shuriken Waza), kedy sa Sai vrhla po súperovi. Už len samotná jej hmotnosť mohla spôsobiť pri zásahu zranenie. Ak ju však hodil zručný bojovník, Sai sa zabolala súperovi do nohy. Bolesť spôsobila chvíľkové ochromenie a dezorientáciu. Ďalším spôsobom obrany bolo hodenie dvoch Sai tak, aby bočné hroty (Yoku) znehybnili súperovu nohu a zabránili mu tak v manévrovaní nohami.

Sai je rozšírená aj medzi známymi majstrami Karate, ktorí ju berú ako doplnok k svojmu tréningu s prázdnyimi rukami. Medzi majstrov so Sai patril aj Funakoshi Gichin, od ktorého sa učil Karate, ale okrem iných zbraní aj Sai Jutsu zakladateľ moderného Kobudo, Taira Shinken. Zo súčasných majstrov Karate patrí medzi majstrov so Sai Shihan Higaonna Morio. O popularizáciu tejto zbrane na Západe sa zaslúžila jedna z vedúcich osobností súčasného Kobudo, Demura Fumio a jeho učiteľ Sagakami Ryusho.